

NAŠA LUC

1953

Številka 5

BOJ MATERIALIZMU!

Naš letni cilj je: poživiti versko in narodno zavest pri vseh sinovih in hčerah našega naroda v zapadni Evropi in Angliji.

Lep je ta cilj! Vreden je, da zbere okrog sebe vse plemenite sile naših izseljencev.

Toda ne smemo se čuditi, da vse zunanje okoliščine ovirajo dosego tega cilja. Živimo namreč kot zgubljene kapljice sredi morja narodov, v okolju, ki drugače misli, čuti in dela.

V tem okolju stojimo pred usodno izbiro: boriti se in plavati proti toku ali pa — utoniti.

Mi nočemo utoniti! Mi nočemo postati zgubljeni za narod, ki je okrnjen zaradi naše odsotnosti!

Odločili smo se za borbo! Borba pa ne pomeni besedičenja, ampak dejanja, ki zahtevajo celih mož in žená, fantov in deklet.

Uspeh naše borbe zavisi od tega, če bomo imeli zadostno število rojakov, s katerimi bo mogoče še resno računati.

Naša največja težava je v tem, da živimo v okolju, ki je postalo žrtev materializma.

Kaj to pomeni? To pomeni, da živimo med ljudmi, ki vse presojaajo z vidika **snovnih in čutnih koristi**. Naša okolica je zgubila smisel za vse, kar se ne dá meriti z denarnimi enotami in kar ne odgovarja nagnjenju k temu ali onemu čutnemu užitku. Smisel za **duhovne in kulturne vrednote** je v družbi, sredi katere živimo, padel na ničlo.

In prav od te strani nam izseljencem grozi največja nevarnost. Tu na zapadu živimo sicer svobodno, hvala Bogu. Nihče nam ne brani govoriti in peti slovensko ter prirejati kulturne večere. Nihče nam ne zameri, če se iskreno trudimo spoštovati božje in cerkvene zapovedi. **Toda, če bo materialistična miselnost okužila tudi naše vrste, bodo smrtno zadeta vsa naša prosvetna, socialna in duhovna prizadevanja, na katera smo bili doslej upravičeno ponosni.**

Materializem, kot vemo, je v zgodovini povzročil razpad mogočnih kraljestev in je danes strašna rakovana rana zapadne evropske družbe.

Ali se vam ne zdi, da ta kuga nevarno ogroža tudi naše vrste? Preveč dokazov je za to, da bi smeli misliti, da je strah neupravičen! Mi se na žalost tudi v tem vedno bolj prilagajamo okolici.

To se najbolj čuti v našem verskem življenju.

Kaj nam katoliška vera, kateri so naši očetje bili tako neomajno vdani, še pomeni v našem vsakdanjem življenju? Ali smo še sinovi in hčere prednikov, ki so s strašnimi žrtvami odbijali turške vpade in po naših strmih gričih postavljali svetišča, priče njih žive vere? Kje med nami se še skupno moli rožni venec v družini? V koliko družinah se sploh še kaj moli skupno? **Pa je vendar družinska molitev skozi stoletja bila najmočnejša opora slovenskih ognjišč in najboljše vzgojno sredstvo!** Mi sami se spominjamo, kakšne žrtve smo v domovini doprinašali, da smo zadostili verski dolžnosti. Tu pa nam je vse pretežko, ko gre za vero! Duhovna stran življenja ima v naših vrstah vedno manj veljave. Katoliška vera je mnogim še samo zunanja firma, ki z vsakdanjim življenjem nima nič opraviti. Na zunaj smo vedno bolj podobni tistim, ki očito zavračajo vse, kar je božje.

Vedno bolj postajamo pogani!

Posledice tega stanja so že vidne. **Oddaljili smo se od vere, ki je vir vsega lepega, dobrega in plemenitega. Zato v naši sredi ni več tiste zadovoljnosti, veselosti, ljubezni in miru, ki je lastnina otrok božjih.** Vedno več imamo „modernih“ družin, kjer je malo otrok, malo smeha in malo sreče...

Podobno razdejanje opazamo v **prosvetnem in socialnem življenju** naše skupnosti. V domovini smo po ure daleč hodili k te-

denskim pevskim vajam in to ob večerih po trudapolnem delu na polju. Tu jih je vedno več, ki za petje nimajo „špasa“. Zakaj ne? Zato, ker to zahteva nekaj žrtev!

Vedno težje je dobiti resnih delavcev v naših družtvih. Neusmiljeno dopuščamo, da se peščica garačev muči za nas vse. Kaj bo, ko ti omagajo?!

Materializem torej tudi med nami razširja klice duhovne in s tem tudi narodne smrti in razkroja!

*

Če v borbi za obnovo verske in narodne zavesti hočemo uspeti, moramo najprej **napovedati neizprosno borbo materializmu v naših vrstah.** Duhovni strani našega življenja moramo ponovno priboriti njeno veljavo. Ne smemo mirovati, dokler ne bomo med snovnim in duhovnim, med časnim in večnim v našem življenju vzpostavili tisto razmerje, ki ga je določil Jezus Kristus.

V tem je rešitev vseh problemov, ki tako grozeče visé nad današnjim svetom in tudi rešitev našega izseljenskega problema.

Ta borba ne bo lahka, ker nas bo zadela v živo. Marsikje bo potrebna težka operacija. Toda ne bojmo se! Če bomo mi z Bogom, bo On z nami!

V.-Ko.

Še enkrat . . .

Uvodnik zadnje številke našega izseljenskega lista je povzročil med rojaki živahne razgovore. To je dokaz, da je bil zelo potreben.

Temu ali onemu so se ob njem vzbudila vprašanja, ki jih bo treba kdaj obravnati tudi v listu. Nekaterim se je vzbudila vest, drugi so se razveselili, da so storili svojo dolžnost.

Nekateri so sporočili, da bi lahko navedli primere, kako so jim bili otroci, ko so odrasli, hvaležni, da so jih starši naučili svojega materinskega jezika (t. j. slovenskega) jezika.

Res, od staršev zavisi, da li vzbudijo v otroku zanimanje za jezik svojih staršev. Zato poiščite zadnjo številko in preberite uvodni članek še enkrat!

Uredništvo.

J E S E N S K I D N E V I

Septembrske sape so prinesle jesen. Po vrtovih in polju že pospravljajo pridelke. Kmalu se bo začel oktober in z njim vred skupna pobožnost sv. rožnega venca v cerkvah.

Slovenski misijonar med severno-ameriškimi Indijanci Friderik Baraga je to molitev zelo cenil. Ko je prišel l. 1837. prvič na obisk v domovino, so ga prosili, naj kaj napiše o molitvi rožnega venca. Vzel je pero in napisal tole:

„Posebno dobra molitev je rožni venec, če ga prav in s premislekom molimo. Ob njej premišljujemo Kristusovo presveto življenje, njegovo grenko trpljenje, njegovo zveličavno smrt in sploh vse, kar je božji Sin storil za nas nevedne grešnike. — Videli boste, da boste prejeli po njej veliko lepih milosti, katere vam bo izprosila Marija, Mati milosti.”

Tako je Baraga priporočal molitev rožnega venca.

Priporočala jo je tudi Marija v Fatimi. Obljubila je, da se bodo po tej molitvi sprebrenili grešniki in da bo svetu zavladal mir.

Zato se je — zlasti v Ameriki — začelo veliko gibanje za vsakdanjo molitev rožnega venca po družinah in zasebno. Celó v radiu molijo rožni venec in sicer večkrat zelo poznane in imenitne osebe. V mesecu maju 1950. leta se je nad 200 Slovencev v okolici Toronta v Kanadi zavezalo z lastno-ročnim podpisom, da bodo vsak dan molili rožni venec.

V slovenski župniji v Toronto je pred poročnim oltarjem okoli 90 parov obljubilo Bogu in preblaženi Devici, da bodo vsak dan molili to molitev na glas skupno v družini.

„Ko se na večer po dnevnem delu in trudu zbere v domači hiši vsa družina, naj otroci pod vodstvom staršev skupno molijo rožni venec.” Tako je zapisal papež Pij XI. „Združeni v veri in srcih naj bodo pred podobo Matere božje. Prelepa in nadvse koristna je ta navada. Ni dvoma, da bo prinesla v družinsko življenje blaženi mir in nebeške darove.”

Med našimi rojaki je ustanovljena Bratovščina živega rožnega venca. Koliko dobrega je že storila! Družine naših izseljencev bi vedele povedati o velikih milostih, ki so jih prejele po tej molitvi.

Kdor ji je ostal zvest, naj jo skuša letos v oktobru lepše in bolj s premislekom opravljati.

Če smo jo pa opustili, jo vpeljimo znova! Zdaj v mesecu oktobru pogumno začnimo!

Dogodek na fronti

So dogodki v življenju, ki jih brezverci označujejo kot slučaj, mi pa vemo, da so očitni dokazi božje Previdnosti.

Bilo je med prvo svetovno vojno za časa velikih italijanskih ofenziv na Soči. Še dobro se spominjam tistega večera 8. septembra 1915. Sonce je ravno zahajalo. Bil je čas za izmeno straže. Z majhnim odredom vojakov sem bil na vrhu, ki je nosil oznako 105. Z daljnogledom se opazoval sovražnika, ki se je pripravljal na nov napad.

V tem mrzličnem pričakovanju, kaj nam bo naslednja minuta prinesla, je prišel k meni Franc Jazbinšek, ki je bil stražnik na prednji postojanki, rekoč: „Gospod, v zaklonišču sem pozabil rožni venec. V času napada ne bi bil rad brez njega, ali smem ponj?” Seveda sem fantu rad dovolil, toda naročil sem mu, naj se čimprej vrne na svoje mesto. V tem ko je fant odšel, se je z velikim treskom razletela prva sovražnikova granata. Ko se je dim razkadil, sem videl, da prednje stražarske postojanke ni več. Skoraj nisem mogel verjeti. Kakor v živo me je zadelo. Vesela misel, da je bil rešen oče šesterih otrok samo zaradi preproste pobožne želje po rožnem vencu, me je navdala z veliko radostjo.

Ta dogodek mi je še danes živo pred očmi in mi je živa priča božje pomoči tudi v današnjih dneh.

J. S. v „Mislih”.

Siromak

Kar Bog mi je življenje dal,
odkar sem se zavedel,
pod svojo streho nisem spal,
pri svojih nisem jedel.

Svatuje dan za dnevom grad,
po njem veselje vriska;
a siromaka mrz in glad
pod milim nebom stiska.

Kedó z menoj spregovori
besedico prijazno?
Kedó, kedó razveseli
srcé, veselja prazno?

Po svetu hodim čisto sam
od praga pa do praga,
nikdó ne vpraša: kod in kam?
Z nevoljo vsak pomaga!

To pa nadloga vseh nadlog,
to húdo je — najhuje,
da, k e r sem revén, k e r ubog,
me ljudstvo zaničuje.

Kdor kruha vbranega ne jé,
ni skusil siroténja;
kaj je trpljenje, on ne vé,
on ne pozná življenja.

**Za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili,
ko kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili!**

Simon Gregorčič

To socialno pesem je spesnil Simon Gregorčič, doma iz Vrsna pod Krnom (1844 — 1906). Njegove pesmi so tako lepe, da ga imenujejo „goriški slavček.“

Pred svojim pragom

Vedno tožimo: ljudje so pokvarjeni, gledajo samo na to, kako bodo koga ogoljufali, zavist njihova je tolika, da bi svet pogorel, če bi bila iz lesa; vsak gleda samo nase. Ljudje, če so kristjani, so to z redki mi izjemami samo na papirju. Zahtevamo pa boljše čase, boljše življenjske pogoje, več razumevanja, več sočutja, več nesebičnosti. Vsega tega tako pogrešamo kot žejni vode. Kaj res ne bo nikoli drugače?

Mi sami pripadamo tem ljudem, o katerih ne vemo nič dobrega. To se pravi, smo dostikrat tudi sami krivi razmer, v katerih živimo. Torej moremo tudi sami najti zdravilo za to.

V večjem hotelu v Bostonu je neka gospa telefonsko poklicala upravnik hotelu in mu rekla: „Z moji živci je pri kraju! Vsa se tresem! Že ne vem, kje se me glava drži! Črno se mi dela pred očmi. Nekdo že ves dan v sosednji sobi razbija po klavirju. Če tega takoj ne preprečite, bom dobila živčni napad in odpeljati me bodo morali v bolnišnico. Vi boste za to odgovorni!“

„Gospa“, pravi upravnik, „rad bi vam pomagal, pa se ne upam. Mož, ki igra v sosednji sobi, se pripravlja na nocojšnji nastop v simfonični dvorani in je Paderewski (slavni igralec na klavir).“ — „Res?“, je s

tresočim glasom vprašala gospa. „To je pa nekaj čisto drugega!”

Že naslednjo minuto je bila ponovno pri telefonu in klicala prijatelje, naj pridejo poslušat slavnega igralca — pianista. Kmalu je imel pianist vse polno poslušalcev v prostorih svoje sosedje. Bili so prevzeti od njegovega igranja; gospa pa si je čudovito opomogla od živčne prenapetosti.

Nič drugega se ni spremenilo kot njeno ponašanje. Nič ni tako pomembno kakor pot, ki si jo človek izbere, način, kako gleda dogodke okrog sebe. Če človek sam hodi po poti, ki jo pričakuje od drugih, bo tudi okolica zaradi njegovega prizadevanja spremenjena. In če vsi tako storé, bo nastopila nova doba človeštva. Nastopil bo mir, za katerega se ljudje borijo, pa ne dosežejo, ker sami ničesar v tej smeri ne storijo. Samo čakajo, da bodo drugi storili. Kitajski pregovor pravi: Vsak naj pomete

pred svojim pragom, pa bodo vse ulice čiste.

P. K. O. v „Mislih”.

ZDAJ JE ČAS!

„Zdaj je čas, prav zares čas storiti odločilne korake. Ves svet je treba iz temeljev preobraziti, podivjani svet spremeniti v človeško plemenitega, človeško plemenitega pa v božanskega po božjih zveličavnih načrtih.

Začnite torej mogočno dramiti mišljenje in dejavnost! To je naloga, ki zadeva vsakogar: duhovnike, ljudstvo, oblasti, družine, skupine in vsakega posameznika: celotna prenovitev krščanskega življenja, obramba moralnih vrednot, uresničitev socialne pravičnosti, obnove krščanskega reda.” (Besede Pija XII.).

SAMO JESTI IN PITI?

Pred 15 leti je zagledala luč sveta drobna knjižica rajnega slovenskega bogoslovnega in modroslovnega učenjaka dr. Aleša Ušeničnika. Knjižici je dal naslov „Obris socialnega vprašanja”. Naj dragim bralcem pokažemo, kako je znal ta slovenski sociolog preprosto in jasno razlagati.

Ali potrebuje človek samo tvarnih dobrin?

Ne! To je zmota materializma, ki misli, da bo človeku že zares dobro, da bo zares srečen, če bo imel le dosti jesti in piti.

Življenje pa drugače govori. Tudi milijonarji končujejo s samomorom. To je dokaz, da niso srečni, torej dokaz, da samo bogastvo še ne daje prave sreče.

Človek ni žival, temveč bitje, ki ima duhovno dušo.

Zato potrebuje človek tudi duhovnih dobrin.

Kot duhovno bitje hrepeni človek po resnici, dobroti in lepoti.

*

Nekaterega duh nemirno žene za spoznanjem. Spoznal in dognal bi rad uganke vesoljstva. Že človek sam in človeško življenje je takšna uganke. Uganke je človeštvo.

Uganke je svet. Koliko skrivnostnih sil je že odkril človeški duh (magnetizem, elektriko, radioaktivnost) in koliko mu je gotovo še skritega. Stari poganski filozof Aristoteles je dejal: Človek po naravi hrepeni po spoznanju.

Druge še bolj mika dobrota. Sami bi radi bili dobri in radi bi, da bi bili dobri vsi ljudje. Radi bi, da bi zavladala po vsem svetu dobrota, pravica, ljubezen.

Zopet druge očaruje lepota: lepota v naravi, lepota v umetnosti. Srce jih vleče v božjo naravo, vleče jih v svetišče umetnosti. Morda tudi sami ustvarjajo lepe umotvore ali si pa žele čistih umetniških užitkov.

*

To so tri vrste ljudi. A nekaj tega hrepenenja je v vsakem človeku. Zelo top je, kdor nima nobenega smisla za spoznanje. Zelo surov je, kdor ne bi bil rajši dober kakor pa grešen. Zelo brezčuten je, komur ni nič do lepote.

Že otrok, ki trga rože ter jih plete v venček, ima čut za lepoto.

Že deklica, ki se ji smili ubožec in mu dá kruha, ima čut za dobroto.

Že deček, ki preizkuje, kako da piščalka tako poje, ima čut za spoznanje.

Če človek hrepeni po spoznanju, ne more biti srečen brez spoznanja; če hrepeni po dobroti, ne more biti srečen brez dobrote; če hrepeni po lepoti, ne more biti srečen brez lepote.

Človek potrebuje tudi **duhovnih dobrin**, resnice, dobrote, lepote in mu ni dobro brez njih.

Kaj pa je z „večnimi dobrinami“?

Pomanjkanje stvarnih (material.) dobrin človek bolj „čutno“ občuti. Če strada, če je slabo oblečen, če nima doma, res najbolj čuti, da mu ni dobro.

Toda ob vseh vnanjih dobrinah je marsikdo globoko nezadovoljen in nesrečen. Kakor pravimo, se človek vsega nasiti in naveliča. Zakaj? Zato, ker je hrepenenje človeške duše hrepenenje po popolni sreči, ki pa jo morejo dati le duhovne, le večne dobrine, v vsej čistosti in polnosti le Bog. V vsaki duši, če ni že docela otopela, živi domotožje po nebesih.

Časne dobrine so le medel odsev in bežen okus večnih dobrin in Boga, ki je Resnica, Dobrota in Lepota sama. Človek, ki ima nesmrtno dušo, potrebuje tudi večnih

dobrin, zato hrepeni tudi **po večnih dobrinah, po Bogu.**

V človeški duši je neskončno hrepenenje, ki ga more utešiti le Bog.

Človek hrepeni po sreči. A čisto, neminljivo srečo more najti le v Bogu. Sv. Avguštín je tako lepo in resnično dejal: „Ne mirno je naše srce, dokler ne počije v Bogu.“ (Izpovedi I, 1).

PRATIKA ZA SEPTEMBER IN OKTOBER

- 1. sept.: sv. Egidij;
- 8. sept.: Rojstvo Marije Device (Mala maša, mali šmaren, mala gospojica);
- 12. sept.: Ime Marijino;
- 15. sept.: Sedem žalosti Dev. Marije;
- 21. sept.: sv. Matej, apostol;
- 29. sept.: sv. nadangel Mihael;
- 30. sept.: sv. Hieronim.

*

- 3. okt.: sv. Terezija Deteta Jezusa;
- 4. okt.: sv. Frančišek Asiški;
- 15. okt.: sv. Terezija Velika;
- 17. okt.: sv. Marjeta Alacoque;
- 18. okt.: sv. Luka, apostol;
- 21. okt.: sv. Uršula;
- 24. okt.: sv. nadangel Rafael, zavetnik izseljencev.

Nageljčkov rdečih cvet

Ko sem bila zadnjič pri prijateljici Zinki, se nisem mogla nagledati krasnih rdečih nageljnov. „Z okenca zelenega nageljnov rdečih smeh se razliva v kitah dveh do polja rumenega,” sem se domislila in zapela s Silvinom Sardenkom. Nageljnov rdečih cvet, roženkrajt in rožmarin, najlepši je slovenski šopek za spomin.

Nageljčki so miljenci slovenskega srca. Podoba zveste in trajne ljubezni so mu, znak trajnega prijateljstva. Nageljnov cvet se ne spreminja in ne izgubi svoje žive barve. Tega cveta pogrešamo po tujih vrtovih in domačijah, kot pogrešamo v tujini domačnosti in ljubezni. In ko moderni človek izgublja smisel za vrtove in cvetove, ali ne pojema vzporedno s tem tudi trajna in resnična ljubezen v srcih in družinah? Zenske

roke ne negujejo več vrtička svojega srca.

Najdragocenejši in najbolj priljubljeni so vrtni nagelji s prelepim polnim in deh-

tečim cvetjem najrazličnejših barv. Sejemo jih v aprilu in maju, prezimijo pa zunaj. Podobni so jim vednocvetoči nageljni, ki dolgo in ponovno cveto. Iz teh lahko vzgajimo žlahtnejše vrste, ki cvetó po lončkih tudi pozimi ali zgodaj spomladi. Priljubljen med nageljni, ki jih gojimo v loncih,

je rožnatocvetoči drevesasti nagelj z olese- nelimi stebli, ki preživi zimo tudi pod snežno odejo. Najlepši okras naših domov pa so viseči nageljni, „gorenjci“, ki jih je treba dati pozimi v hladen prostor, kjer pa ne sme zmrzovati.

M a l k a.

Prav lepo je res na deželi

Prav lepo je res na deželi,
kjer hišca na samem stoji.

Okrog so pa travnik' zeleni,
to mene najbolj veseli.

Vsak kmetič ima svoje veselje,
če kol'čkaj pošteno živi.

Čez dan se nadéla na polju,
zvečer pa prav sladko zaspi.

Na svetu so križi, težave,
pa voljno potrpi, moj brat.

V nebesih nas čaka veselje,
ga bomo uživali enkrat.

N a r o d n a

„Na Gorenjskem je fletno,
kjer ajda zori;
eno dekle jo žanje,
jo roka boli.”

Ob bolniški postelji

Sediva, dragi prijatelj, draga prijateljica, da se bova kaj pogovorila. Tako bo čas hitreje minul in ne boš samo mislil na svojo bolečino. O, v bolečini je človek tako zapuščen in sam. Naj mu še tako strežejo, bolečino mora nositi sam in premnogokrat je drugi ne morejo razumeti.

Pa nisi sam, dragi moj, draga moja. Ko bi hodila iz kraja v kraj, iz kolonije v kolonijo, bi videla, koliko je tudi med našimi ljudmi trpečih in bolehaajočih. Saj bi naju postalo strah, če bi gledala v vse tiste od-

dela in bolezni izpite obraze, ki jih srečaš skoraj povsod. Včasih so bili morda junaki, da jih je bilo kaj. Danes se bojijo vsake spremembe vremena. Vse jim škoduje. Eni padajo iz bolezni v bolezen. Drugi se ne morejo in ne morejo opomoči. In morda posebni reveži so tisti, ki se ob vsem drugem zdravju zaradi mrtvouda niti ganiti ne morejo.

Poseben ljubljeneec bolnega človeka postane križ. Pa ne toliko tisti kos lesa ali izrezljana podoba na njem. Ne: morda bolj

kot zdrav človek začenja bolnik razumevati trpljenje Njega, ki je visel v bolečinah na lesu križa. V luči tega Križa prihaja do razumevanja velike skrivnosti, da, kar se je zgodilo nekoč na Kalvariji, se je in se bo v teku časov, od roda do roda do konca sveta dogajalo v človeštvu. V svojih udih moramo nositi umiranje Kristusovo in z Njim moramo trpeti, na nek način dopolnjevati Njegovo trpljenje.

ežka je ura, ko pride križ nad nas. A bo še težja in neznosnejša, če ga ne bomo znali prav nositi. Nasprotno postane križ lažji, čim bolj ga nosimo v duhu Božjega trpina Jezusa. „Naj bo iz ljubezni do tebe, Gospod,” tako ponavljamo. „Naj bo za tvojo Cerkev, za tiste, ki imajo še večji križ, da ne bi omagali...” — Tudi trpljenje lahko postane veliko dejanje. Namesto da bi bilo brezdelje, naj postane darovanje, delo za druge, skrivnostno delo, nevidno delo, a zato nič manj učinkovito in uspešno.

Trpljenje človeka oblikuje. Bougaud je zapisal takole: „Bolečina rodi velike značaje, močne duše, dobrotna srca. Kdor ni še nič trpel, pozna življenje le površno; njegova čustva so plehka, njegovo srce trdo, njegovo obzorje ozko.”

Pogum, dragi prijatelj! Noben križ ni tako težak, da bi ga ne mogli prenesti. Čim večji je križ, tem večja je tudi božja ljubezen.

r.

Televizija

Priletni kmečki zakonski par v Ameriki je prišel s hribov v mesto, da bi si ogledal tisto čudo, ki se imenuje televizija.

Povedano jima je bilo, da je tak aparat razstavljen v izložbenih oknih.

Ustavita se pred nekim velikim oknom, kjer sta dolgo časa opazovala lepo belo napravo, ki je imela okno, bil je pralni stroj, kjer se je vrtela voda in pršila na vse strani.

„Hm,” pravi žena. „Če je to televizija, naj jo kar imajo!”

V sončnem jutu

Sonce sije,
žarke lije,
v tople luči
svet ovije.

Tamkaj v gaju
je kot v rajju;
vse prepeva
kakor v maju.

In poljana,
v soncu užgana,
s cvetjem živim
je pretkana.

Valčki mali
so kristali,
ki z neba so
v vodo pali.

Kdo vzdržuje,
urejuje
in iz česa
vse to kuje?

Glej visoko,
na široko,
pa boš videl
božjo Roko.

P. A., Francija

Moderen zaročenec

„Rad bi ti nekaj podaril za spomin...”

„Res? Prav danes se mi je sanjalo, da si mi dal krasen avto.”

„Imenitno! Dam ti sanjsko knjigo, da boš vedela, kaj to pomeni.”

Kako govorimo

K našim sosedom je prišla na obisk teta iz Belgije. S seboj je pripeljala tudi šestnajst let starega sina. Zanimalo me je, če zna kaj slovenski in sem jih šel pozdravit. Presenetilo me je, da me je pozdravil lepo po naše. Spočetka je bil seveda malo neroden. Videlo se mu pa je, da je navajen govoriti slovenski. In kar je zanimivo: govoril je tako natančno po našem narečju, kot da bi bil tu rojen. Kako je to mogoče, saj je prvič sedaj v teh krajih? Spoznal sem, da zato, ker se je slovenščine učil od svoje mame in svojega očeta, ki pač govorita kot vsak človek v svojem domačem narečju.

Vsaka vas ima svoj glas, pravi pregovor. To se pravi, da nikjer ne govorijo enako, ampak več ali manj podobno. Tu malo potegnejo, tam zavlečejo, tu pojejo, tam hitijo. Tako nastaja iz več ali manj podobne govorice narečje. Vseh slovenskih narečij je okrog 45, med katerimi seveda ni ostrih mej. Če podobna narečja zberemo skupaj, dobimo skupine narečij slovenskega jezika.

P oslušaj Dolenjce! Pismena slovenščina bo pisala: Bog, gospod, leto. Dolenjci pravijo: Bug, gospud, lejtü. Za „zob, pot, med“ bodo rekli: „zuob, puot, miéd“. Namesto „sneg, gnezdo mesto“ bodo rekli: „snejg, gnejzd, mejst. Včasih tudi tole: namesto „lopata, pomoč“ bo „lapata, pamuč“.

Gorenjci imajo druge značilnosti. Namesto „ščiapljem, ščuvam“ bodo dejali „šip-ljem, šuvam“. Rekli bodo „guava“ namesto „glava“.

Štajerci govorijo: toti krompir, tota krava, kar bi se reklo: ta krompir, ta krava. Štajerci ne molijo, ampak „modlijo“. Na Pohorju pravijo mostu must, nogi pa nuga. Psu rečejo na široko: pês. Kjer drugi rečejo: dastê, veste, greste, bo rekel štajerski fantič: date, vete, grete.

Od Haloz do Prekmurja gre panonska skupina narečij. „U“ prehaja v „ü“ (vüpati, Múra — za: upati, Mura). Namesto: „dvigniti, tekniti“ rečejo: „dvignoti, teknoti“. „Sem bija, sem mislija“ bi se reklo

„sem bil, sem mislil“. Prekmurci imajo še več posebnosti.

Od Logatca do Škofje Loke in tja do zgornje Soče je rovtarsko narečje. Takole govorijo: pavém, pastava, videl sem kojna, namesto: povem, postava, videl sem konja.

Primorsko narečje sega od Istre čez Kras, Goriška Brda, Beneško Slovenijo do Režije. Tudi tam pravijo za Bog, gospod: Bug, gospud. Namesto „kaj delate, kaj mislite“ bodo vprašali, „kaj delaste, kaj misliste“. „Tam, rečem, delam“ prehaja v „tan, delan, rečen“. Črki tj izgovarjajo kot mehki č (tretji = treči) kot nekoč v starih časih.

Korošci imajo največ starih posebnosti. V Ziljski dolini pravijo „šidlo, vidlice“ za: šilo, vilice. Kot Gorenjci pravijo „guava“ za glavo.

K o so začeli slovensko govorico pisati, se je začel slovenski pismeni jezik. Pisatelji so bili iz različnih narečij in se je zato iz različnih narečij marsikaj vneslo na prvotno dolenjsko-gorenjsko podlago. Slovenski književni jezik je sad dolgotrajnega razvoja. V celoti tak, kot se piše, se nikjer ne govori. Torej ne bo res, kot nekateri mislijo, da se govori pravilna knjižna slovenščina v Ljubljani. Tam da znajo govoriti tako, kot je lep knjižni slovenski jezik. Pravilna knjižna slovenščina se uči v slovenskih šolah in se je tam naučiš, kakor se pač učiš. Govorica Ljubljancanov je le podnarečje gorenjske skupine narečij slovenskega jezika.

Rojaki, kjerkoli ste po svetu: ljubite svojo domačo govorico. „Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo od svojih prednikov dobili“, je zapisal Anton Martin Slomšek. Čitajte slovenske knjige in se boste izpopolnjevali tako tudi v pisanju lepe knjižne slovenščine.

P. Resnik

Kdor ti ni prijatelj, izmišljene in neresnične stvari o tebi govori.

*

Kar more dan prinesti, to more dan tudi vzeti.

Osemindvajseto poglavje

„En oče lahko preživi deset otrok, deset otrok pa ne more preživiti enega očeta.“ — Tako pravi pregovor in bo res tako. Podobno se godi tudi meni. Veliko je izseljenec, a mi ne morejo pomagati, da bi prišel do svojih pravic. Če hočem zaslužiti kruh družini in sebi, se moram zapreti vsak dan osem ur v rudniško pisarno. No, pa tudi v zatohli uradniški izbi človek doživi sem in tja kaj veselega.

Dvajset let bo kmalu, kar je potrkal na okence prileten možakar. Ko sem se ozrl, mi je pomignil s sključenim kazalcem in takole govoril: „Fantič, pridi sem. Rekli so mi, da znaš kranjsko in da imaš moč pri „derehtarju“, zato sem se namenil k tebi, da boš rekel kako besedo zame. Brez dela sem in, ker sem tudi brez „soldov“, se težko živi.“

„Ne vem, kako bo,“ sem dejal, „v letih ste že in takih se povsod branijo, saj veste.“

„Ako bi bil mlad, ne bi potreboval nobenega mešetarja in tudi tebe ne,“ mi je zabrusil brezposelni ter nadaljeval. „Reci, da imam tri sinove, močne tako, da se nobenega bika ne ustrašijo. Vsi trije bodo prišli za menoj, če me „derehtar gor vzame“. Le postavi se zame, fantič, saj ne bo zastonj. Slišal sem, da zbiraš pevce. Moja žena ima od hudirja močan glas; gre na debelo in na tenko. Tako ti zatuli, da vse jerebice zbežijo iz žita in da vsi jazbeci zginejo v luknje. Za cel zbor ti bo odlegla. Vrh tega boš pa imel enega otroka več v šoli; moja hči ima od vruga dobro glavo in če bi se hotela učiti, bi bila lahko prva v razredu.“

Kaj bi mi bil ta originalna slovenska dobrčina še vse napel, ako bi ga utegnil poslušati. Stopil sem k ravnatelju in zaradi sinov ga je res sprejel v delo. Mesec dni pozneje je prišel prvi sin. Bil je pa majhen in slaboten, tako da sem zastonj iskal na

njem toliko opevane moči. Ravnatelj je dejal „da“, ker ga ni videl, zdravnik ga je pa zvrget kot „popolnoma nesposobnega“. Moj ugled je bil v resni nevarnosti, zato sem moledoval pri doktorju tako dolgo, dokler ni bil slaven „bikoborec“ vsaj za silo „tauglih“.

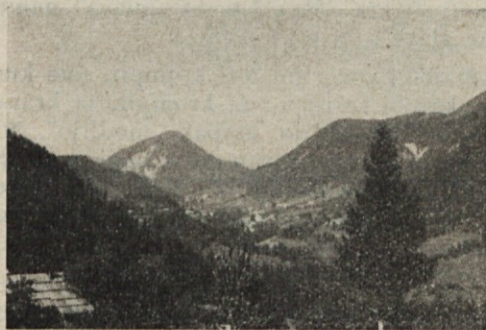
Potem je poteklo spet trideset dni in prikazala se je žena s hčerko. Mama še nikoli v življenju ni pela, hčerke pa ne bo mogla pošiljati v šolo, ker mora doma delati. „Evo ti primadone v zboru in paradnega šimeljna v šoli,“ sem si mislil. Ponoči sem sanjal, da pišem dolgo učeno razpravo z naslovom „Nehvaležnost — ljubljena sveta“. Prišel je pa z mamo tudi drugi sin, katerega sem bil po besedah očeta obljubljal ravnatelju. Ni ga dobil ravnatelj, ampak jaz. Kadar je bilo tako slabo vreme, da ni mogel loviti tičev v hosti, je prišel v slovensko šolo, kajti imel je šele dvanajst let.

Iznenadil pa me je po dveh ali treh mesecih prihod tretjega sina. Proti vsemu pričakovanju je bil to lep, postaven, zdrav fant, kateremu je zdravnik takoj prisodil prvo kategorijo. Ta je rešil ves položaj in mi zopet vrnil vero v pregovor: „Upaj do konca.“

Tiste družine ni več tukaj in tistega ravnatelja ne, jaz sem pa še vedno na starem mestu in upam...

Upam in opisujem vesele dogodke. Kadar se bo pa moje upanje uresničilo, boste brali v „Naši luči“ debelo tiskani naslov: „NAJVESELEJŠI DOGODEK“.

J. J.

„Stoji v planini vas,
tam rajska roža raste...“

VOLČJAK

„Prijateljski večer“ se je končal v zgodnjih jutranjih urah in vse mi je gredé proti domu izgledalo nekam rožnato. November je bil. Pravijo, da se mora človek držati svojih navad in jaz sem se jih, ali to jutro se mi je maščevalo.

Vsak večer me je namreč čakal na nočni omarici kozarec črnega vina za dober spanec, na umivalniku pa kozarec hipermangana za goltanec. Kako se je zgodilo, da sem izpil hipermangan in si z vinom izpiral grlo, ne vem. Vem le, da me je čez čas začelo črvičiti v trebuhu. Vročina mi je šla po telesu. Ko sem spoznal pomoto, sem se vlegel na hrbet, prekrižal, mežal, poslušal revolucijo v črevesju in čakal smrt.

Iz tega omotičnega dremeža me je prebudilo glasno ropotanje in lajanje okoli hiše. Mrtev sem in peklenčki so prišli po me — mi je šinilo v glavo. Mati božja, tega pa ne — sem hitel zatrjevati sam pri sebi. Naenkrat se je razlila svetloba po sobi. Moja gospodinja teta Bosa me je vsa prestrašena prišla klicat, naj grem pogledat na dvorišče, kaj je. Vstal sem, šel in vse je utihnilo. Ugasnil sem svetilko in v kotu zagledal dvojce žarečih oči. Stopil sem proti njim in videl zamazanega psa volčjaka, ki je imel za rep privezано staro ponev...

Precej časa in truda me je stalo, da sem s prigovarjanjem umiril prestrašeno žival. Spravil sem jo v sobo, kjer je s slastjo pojedla ponujeno čokolado, se vlegla blizu vrat na tla in zaspala.

Tudi jaz sem zaspal. A ne za dolgo. Naenkrat me zbudi močan sunek.

Nekaj je padlo v posteljo in začelo se je zamolklo stokanje. Pogledam in zagledam enega svojih vojakov! „Kaj motoviliš tu?“ sem se bolj zadril kot vprašal. „Odpri sem vrata,“ mi je začel razlagati, „in nekaj mi je izpodneslo noge, da sem treščil sem...“

„Zahvali Boga, da je postelja železna, sicer jo bi s svojo butico gotovo razbil. Kdo bi potem kupoval gospodinji novo?“ sem ga tolažil. A kisel obraz, jezne oči in velik rog na čelu so mi pravile, da bi se godilo slabo, če bi našel tistega, ki se je ponorčeval z njim.

Zmislil sem se na psa. Ta je bil pri vrtih. Ta ga je moral pognati, ali sedaj ga ni bilo nikjer. Med nogami mu je smuknil ven in oddirjal domov.

*

Od tega dogodka je prešlo skoraj leto dni. Orožne vaje so me zanesle v izvidniško službo v bližnje planine. Da me „sovražnik“ ne bi videl, sem razjahal konja in šel peš med drobnico na vrh. Nenadoma in neslišno se priplazi izmed ovac velik kodrast volčjak in skoči proti meni. Komaj sem mahnil z levico pred prsi, se je že zagrizel vanjo pes in me podrl vznak. Za-

Stari mož

Po cesti gre en stari mož,
hmtadrija, stari mož,
hmtadrija, stari mož.

Na hrbtu nese pleten koš,
hmtadrija...

Pa sreča ga čevljarček mlad,
povprašal bi ga strašno rad.

„Kaj neseš šilo al' smoló?
Al' neseš svojo ženkico?“

„Ne nesem šilo ne smolo,
jaz nesem svojo ženkico.“

Ker ni hotela kuhati,
zdaj mora iz koša kukati.

Doma je hot'la se jezít',
zdaj mora v košu tiho bit'."

Ko pride tja na žabji most,
pa vrže ženko dol pod most.

Po vodi žena čofota,
se milo ozira na moža.

O ljub' moj mož, o ljub' moj mož,
kak' b'lo je luštno v tvojem koš'!

Narodna pesem

čel sem mu prigovarjati in ga gladiti z desno roko, a razjarjena mrcina se je režala in penila kar naprej. Že sem segel po revolver, ko skoči od nekod prav tak volčjak, se zakadi v psa, ležečega na meni, ga prekobali in se zagrizi vanj. Skočim na noge in pokličem pastirja. S palico je nagnal psa narazen. Pes rešilec prihiti k meni in mi obližne roko. Dam mu čokolado, ki jo s slastjo pohrusta in se še bolj prilizuje. Pastir se temu ni mogel načuditi.

Spoznal sem psa. Bil je tisti pes, ki je pred letom dni učil „letati“ mojega vojaka. Neverjetno se mi je zdelo, da bi me pes spoznal po vonju, saj sem tisto noč dišal po vsem mogočih damskih, moških in vinskih parfumihi. Spoznati me je moral po glasu, ker sem psu, ki me je napadel, prigovarjal prav tako kot pred letom njemu.

Pozneje sem pripovedoval v ožjem krogu to zgodbi. Ljudje so se čudili, kako si je mogel pes zapomniti moj glas. Oglasila se je pa stara mamica in rekla:

„Ljudje božji, pozabili ste na tisto staro

narodno: 'Vsako delo Bog enkrat poplača.' No, in v tem dogodku imate viden dokaz za to. Vse premalo svet misli danes na to. Škoda, da gredo s „starostjo“ na zapeček ne le ljudje, ampak tudi stare, poštene in lepe naše navade.”

Prisedel sem k njej, vzel v naročje njene Vančka in zapel: „Stara mati, oj ne šivaj sarafana več...” Naj ne žaluje, če so se ji izmuznile vajeti hišne gospodinje iz rok, saj ji daje Bog nadomestek v hčeri, zetu in vnučku, sem ji hotel povedati. Obrišala si je solzne oči, se nasmehnila in začela peti z menoj. Ne dolgo potem je „pritisnila” vsa družba in spet sem doživel lep prijateljski večer...

Ap.

Judovski zdravnik dr. Karl Stern, ki je po dolgem trpljenju postal katoličan, je napisal knjigo o svoji življenjski poti. V njej pravi tudi to: „Če hočem prenoviti svet, moram začeti prenavljati prav v globini svoje lastne duše. To je edino resnična in trajna revolucija, ki jo morem izvršiti.”

„Mi smo pa iz okolice Merlebacha.” (Med rojaki msgr. Grims.)

Ivan Cankar:

SUHE HRUŠKE

Mati je imela zvrhan pehar suhih hrušk. Ali tisti pehar, posoda vseh sladkosti, je bil zaklenjen v ogromni omari. Če se spominjam nanjo, se mi zdi večja od marsikatero srednjevisoke hiše.

Sama sva bila v izbi s sestro Lino. Pogledala me je z zamišljenimi očmi in je rekla: „Ko bi zdajle imela tisti pehar.“

„Ko bi ga,” sem vzdihnil.

„Zakaj bi ga pač ne imela”, je rekla tiše kakor tjavendan. „Saj je omara zaklenjena, mati pa imajo ključ!” Pomislila je...

„Pa vendar bi ga lahko imela, tudi brez ključa!” Spreletelo me je čudno kakor strah pred grehom. Hkrati pa me je ščegetalo sladko ob misli na zvrhani pehar. Skočil sem z zapečka ter šel preiskovat omaro. Stala je počez v kotu in ni bila tesno prislonjena ob zid, tako da bi človek, če bi se napravil majhnega, zlezel za njo. S težavo res, ali zlezel bi. Jaz pa sem bil droban, da sem komaj razložil svojo senco.

Sestra je ostala na zapečku in gledala s sklonjeno glavo in stisnjenimi ustnicami, roke oprte ob kolena. „Zlezi zad,” je svetovala tiho. „Napravi se majhnega in se splazi hrbtoma!” Tako sem storil in bil sem v temi. Spreletel me je občutek, da sem strahotno sam. „Potrpi malo, da spregledaš,” je svetovala dalje. Ali še predno se mi je oko privadilo mraku, je šepnila strahoma: „Beži!”

V trenutku sem stal mrzel in trepetajoč sredi izbe. Nekdo je hodil s težkimi koraki po veži. Nazadnje je zakašljal ter šel. „Zdaj pa naredi brž, kar misliš. Zdaj je že vseeno. Zlezi zad. Tam na oni strani, kjer je pehar, je žebelj odnehal. Potegni ga ven, pa odsloni desko!”

Odslonil sem desko, otipal pehar, zgrabil pest hrušk ter jih stlačil v žep; nato še eno, še drugo, tako da sem imel oba žepa polna. Ko sem spet prislonil desko ter se izvil izza omare, sem bil zasopel in potén. Šla sva s sestro za hišo, legla v travo kraj ploga ter jedla. Ali nisva se pogledala ves čas in tudi smejala se nisva. Tako sva se gostila dan za dnem, pod večer, ko je bila mati pri sosedih, oče pa v krčmi. Občutek greha

se je bil skoro popolnoma izgubil. Že sva se smejala ter govorila nebrzdano o svojem skritem početu.

Nekoč, v nedeljo po veliki maši je mati odklenila omaro ter se čudoma začudila. „Sama ne vem, kaj bi to bilo! Saj je bil zvrhan pehar, da so doli drčale, zdaj pa je že kar do roba usahnil! Miši jih pač ne jedó, saj ni nobena obglodana!”

Držala je pehar z obema rokama ter se ozrla po nas vseh. Drugi so strmeli z velikimi očmi in odprtimi usti, sestra Lina je gledala v tla in podrsovala z nogo, meni je šel mrz od lic do nog in spet nazaj. Zdelo se mi je, da se izba maje in da je mati zelo velika.

„Kdor je storil, naj pové sam!”

Molčali smo. Vseh nas je bilo strah. Izpregovorila je samo Lina: „Ta je bil...”

Mati me ni udarila, tudi ni rekla žale besede... Sedla je na klop, skrila obraz v dlani ter zajokala, da so tekle solze izza belih prstov...

Sestra Lina je natihome smuknila iz sobe...

PRELJUBA KAVA

Človeški rod pozna kavo že nad 1000 let. Divja kava raste samo v Abesiniji. Od tam je prišla v Arabijo, kjer so jo imenovali „gahvar”. Iz te besede so naredili Turki „kajveh”, odkoder pride „kafe” ali „kava”.

Divja kava nima kofeina in je silno grenkokisla. Gojena kava pa ima kofein.

Drvo „kafeto” pustijo zrasti do dva in pol metra visoko. Prvi sad dá po treh letih, po dvajsetih letih pa usahne. Vsako drvo dá od 1–3 kg kave na leto. Sad ima dva zrna skupaj.

Prvo kavarno so odprli Turki v Carigradu l. 1554. Največ kave popijejo na Švedskem, nato na Kubi, na Danskem, v Združenih državah, v Belgiji, Norveški, Holandiji, Finski, Švici, Franciji itd. Na Švedskem pride letno na osebo 7 kg kave.

Največ kave ima Brazilija, ki pridela od svetovnega letnega pridelka 20 milijonov vreč kar 14 milijonov vreč. Najboljša je arabska kava.

Med rojaki onstran morja

AVSTRALIJA

Konec junija so priredili Slovenci v Avstraliji prvi „Slovenski večer“. Vršil se je v mestu Sydney. Zapeli so, zaigrali po naše, čuli so lepe deklamacije in navdušil jih je govor. Poskrbeli so tudi za kranjske klobase, kisló zelje in dobro kapljico. Želimo jim: Pogumno naprej!

KANADA

Rev. Janez Kopač, kaplan slovenske župnije v Torontu, piše: „Slovencev v Torontu je sedaj že toliko, da morejo vzdrževati lastno župnijo z lastno cerkvijo. Dasi je večina šele nekaj let v Kanadi, so vendar samo Slovenci v Torontu zbrali doslej za slovensko cerkev že okrog 30.000 dolarjev, ne vštévi stroškov, ki jih imajo že 5 let za vzdrževanje svojega dušnega pastirja.

Cerkev bo zgrajena v čast brezjanske Marije Pomagaj in jo bodo začeli v kratkem zidati. Vsak Slovenec nam lahko odkrito piše in poleg skromnega prispevka dá svoje predloge in nasvete glede zidanja cerkve: 210 Mc Caul St., Toronto 2 B, Ont., Canada.”

ARGENTINA

Dne 28. junija je bil v Buenos Airesu drugi socialni dan pod geslom: „Gospodarska osamosvojitev izseljencev v Argentini“. Razni govorniki in potem razgovori so pokazali potrebo, da se naši rojaki v tujini gospodarsko osamosvojijo in kako naj bi do tega prišli.

V kratkem pride iz tiskarne zelo pomembna knjiga o življenju v družbi z naslovom: Sociologija. Napisal jo je znani prof. dr. Ivan Ahčin. Vsem, ki se zanimajo za socialne probleme, jo toplo priporočamo!

Koliko denarja

Pri radijski uri vprašanj je bilo zastavljeno tudi vprašanje:

„Koliko denarja je zapustil bogataš Rockefeller ob svoji smrti?”

„Prav vsega do zadnje pare! Ničesar ni mogel vzeti s seboj v večnost,” se je hitro in gladko odrezal fant, ki je bil vprašan.

Dvorana je resničnemu odgovoru burno zaploskala.

Značilna slika na Nizozemskem, kakršno pogosto vidite.

Iz domačih krajev

Na Dolenjskem so odkrili pri Turjaku, Cajnarju in Karloviču zelo velike količine **železne rude** (do 30% železa in 25% boksita). — Mesto **Kostanjevica** ob Krki pod Gorjanci praznuje letos 700 letnico. V zgodovini se imenuje kot mesto prvič l. 1253. — Pri Kranju so izkopali rebra, lopatico, dva velika zoba in 135 cm dolg del tretjega zoba **orjaškega mamuta**, predhodnika slonov. Ta mamut je starejši od onega, ki so ga pred zadnjo vojno izkopali pri Kamniku. — Celjska **cinkarna** je slavila 80 let obstoja. — V Trziču je najstarejša izdelovalnica čevljev v Jugoslaviji „**PEKO**“, sedaj „Triglav“ imenovana. Letos ima 50 l. — Ob proslavi 60-letnice slovenskega **plainskega društva** so umetno razsvetlili vrhove naših Julijskih Alp in severno Triglavsko steno. V Trenti so postavili spomenik dr. Juliju Kugyju, ki je opisoval lepoto naših gora. — **Metlika** v Beli krajini ima danes 5.596 prebivalcev. — V Anhovem ob Soči so začeli izdelovati nov tip **kravne opeke**. — Pri **Medvodah** na Gor. je začela obratovati električna hidrocentrala, za katero so zgradili umeten jez na Savi.

Omenili smo že, da so letos popisali vse prebivalce Jugoslavije. Vprašali so tudi vsakega, ali veruje ali ne veruje v Boga. Sedaj so objavili zaključke tega plebiscita: **86,4% ljudi v Jugoslaviji je pogumno izpovedalo, da veruje**. Samo 13,6%, med katere štejemo člane komunistične stranke (3,5%), razne funkcionarje in vojaštvo, ki ga menda niso vprašali, je izjavilo, da so „brez vere“. V Sloveniji je takih 14,5% med prebivalstvom.

Sedaj je še bolj jasna krivica, da poučujemo po šolah brezbožni nauk, da verniki nimajo pravice in svobode do izdajanja verskih knjig in časopisov, da nimajo pravice do lastnih šol. Kako smešno je, ko se razni oblastniki zaletavajo v vero 86,4% državljanov, češ da je to mistificizem, nazadnjaštvo in podobno. Če bi služili narodu, bi mu morali pomagati, da bo ostal veren. Brez vere gre narod na pot korupcije, pobojev in nemorale. Take posledice se že jasno vidijo tudi v Sloveniji in drugod po državi.

Naše sonce

Sonce je takozvana zvezda „stalnica“, ki je milijon tristotisočkrat večja od naše zemlje in 600-krat večja kot vsi planeti skupaj.

Sonce je oddaljeno od zemlje 150 milijonov km. To težko doumljivo razdaljo imenujemo „sončno razdaljo“. Pešec, ki dnevno prehodi 40 km, bi do sonca potoval 10.274 let. Vlak, ki vozi 100 km na uro, bi „sončno razdaljo“ prevozil v 170 letih. Zrakoplov pa, ki vozi 1000 km na uro, bi za isto pot porabil 17 let.

S svojimi žarki vzdržuje sonce vse življenje na zemlji. Pa vendar zemlja prestreže samo 2.220-milijonski del njegovih celotnih žarkov.

To je nekaj strahotnega!

Primer: ko bi 100 konjskih sil močan svetilnik svetil skozi 100 let, bi teža oddanih žarkov odgovarjala 1 gramu. A žarki, ki jih sonce odda v 1 sekundi, tehtajo 4.000 mi-

lijonov kg. To odgovarja 8.000 tovornim vlakom po 500.000 kg tovora.

Kraljestvo sonca! Kako silno je njegovo kraljevanje! S kakšnim veličastnim mirom vlada svoje neizmerno območje! Spričo te veličine more človek samo nemo strmeti!

Ali veličina sonca je samo medla podoba vrhovnega vladarja vsega vesoljstva — Boga.

Kdor se zavestno upira Njegovi volji (zapovedim, Cerkvi), obsodi samega sebe. Kdor se oddalji od Njega, se oddalji od vsega dobrega. Kajti brez Boga ni modrosti, ni resnice, ni bogastva in veličine in ne dobrote. In vse dobrine tega sveta so samo beraška revščina pred neskončnim Bogom.

„Veličastvo sonca je samo medli odsev Boga!“
(Michelangelo.)

Kam z otrokom?

Vsak september prinese staršem vprašanje „Kam z otrokom? V katero šolo bi ga dali?“ Pametno je posvetovati se z razgledanimi ljudmi, da boš izbral pravo šolo. Mnogo zavisí tudi od tega, za kaj misliš otroka izučiti. Po različnih deželah so šole različne.

Naj spomnimo tu na nekaj, česar naši ljudje doma niso bili navajeni. Tu na zapadu so v več krajih dvojne vrste enakih šol. Zakaj to? Občinske ali državne šole so mnogokrat v rokah brezverskih učiteljev ali pa so brezverskega programa. Zato so si verni ljudje priborili pravico do svojih šol, ki pred oblastmi enako veljajo, le da je vzgoja v njih v duhu naše vere. Ker so prišle danes v domovini šole v roke brezverskih ljudi, se naši rojaki in Cerkev v domovini potegujejo za iste pravice, kot so si jih priborili pred desetletji tu po nekaterih deželah.

Čisto jasno je, da so starši dolžni dati otroka v tako šolo, kjer bo za versko vzgojo zadostno poskrbljeno. To je navadno v katoliških šolah, kjer so. Če uči otroka brezverski učitelj, ga učitelj slab zgléd stalno kvári v verskem pogledu. Pomembni

so tudi otrokovi sošolci. V družbi otrok takih staršev, ki se niso pobrigali za versko-moralno vzgojo svojega otroka, se tvoj otrok ne bo dobrega naučil.

Važno je to za osnovne šole kot za višje. Posebno pri zadnjih je usodno, če daš otroka v šolo, kjer nikoli morda ne bo ničesar verskega čul. Otrok bi moral ravno nasprotno: v dobi razvoja utrditi svojo vero in jo še bolj preštudirati. Če starši ne poskrbijo za temeljito versko-moralno vzgojo svojega otroka, so zgrešili svojo nalogo in svoj smisel, zakaj jim je Bog sploh otroka dal.

Iz Rima

Letos praznuje 70-letnico največja osebnost med tukajšnjimi rojaki: p. Anton Prešeren, ki je svetovalec za slovenske zadeve pri vodstvu jezuitskega reda.

Patru, ki je za Slovence v svojem življenju naredil že veliko dobrega, pristrčno kličemo: Na mnoga leta še!

MED NAŠIMI ROJAKI

ANGLIJA

Umrli je po dolgi težki bolezni v splošni bolnišnici v Halifaxu (Yorks.) g. Dragan Popovič. Pokopan je bil na pokopališču v Ellandu 1. avgusta. Žalujoči soprogi Vidi, ki je Slovenka, in vsem sorodnikom izražamo naše sožalje, pokojnemu Draganu pa: Počivaj v miru!

London: V nedeljo, 2. avgusta popoldan je imelo Slovensko društvo svoj redni letni občni zbor. V dvorani na Golders Greenu, kjer se sedaj redno zbirajo Slovenci iz Londona in okolice, se je zbralo lepo število članov in prijateljev društva, ki so pazljivo sledili izčrpnim poročilom odbornikov kakor tudi poročilu nadzornikov. Sprejet je bil predlog, da se ukine svet. Za preskrbo posebnih prostorov za društvo je bil izvoljen poseben pododbor, v odbor sam pa med drugimi gg.: Rehberger, Perko, Savrič in Sveté.

Po občnem zboru so bile v cerkvi pete liturgije Matere božje in blagoslov, zatem pa spet v dvorani običajni čaj in burka „Stari grehi“, ki je privabila dosti smeha in zabave, saj so dekleta in fantje izvrstno podali svoje vloge. Po igri je bila še domača zabava, dokler se niso z mrakom vsi spet razšli na svoje domove.

Naslednji sestanek bo spet prvo nedeljo v septembru, t. j. 6. septembra ob 5. popoldne, ko bo točno ob 5. uri v cerkvi blagoslov in nato v dvorani vrsta družabnih iger. Vsi prav lepo povabljeni!

Srebrno slavlje: V Bradfordu (Yorks.) sta dne 30. avgusta slavili srebrno poroko Rajmund in Marija Jašovec. K cerkvenim in domačim slovesnostim sta povabila prijatelje in znance.

BELGIJA

LIMBURG—LIEGE

V teku je nabirka za slovenski katoliški dom v Gorici. Rojaki so razumeli, da je postavitve slovenskega doma v Gorici zadeva vseh Slovencev in so radi s prostovolj-

nimi prispevki priskočili na pomoč. Imena darovalcev bomo objavili prihodnjič. Vsem darovalcem se že zdaj iskreno zahvaljujemo. Le tako naprej! V slogi je moč!

V poletnih mesecih je naše društveno življenje nekoliko zastalo, ker si mnogi rojaki iščejo oddiha v domovini ali pa po drugih krajih. Tistim, ki so po dolgih letih spet obiskali domače kraje, želimo, da bi se pri svojih sorodnikih dobro imeli in da bi se vrnili med nas z novim navdušenjem za vse to, kar je našemu svobodoljubnemu narodu drago in sveto.

Ko bodo poletni meseci mimo, bo treba spet poprijeti za delo v naših društvi. Ne pozabimo, da smo vsi dolžni po svojih močeh in prilikah sodelovati pri delu za našo skupnost.

Nihče nima pravice stati ob strani! V bratski slogi in ljubezni se združimo in našim društvom omogočimo, da bodo mogla v polni meri vršiti svoje poslanstvo med nami.

Pogreb: Na motornem kolesu se je smrtno ponesrečil g. Lojze Brigač, star 40 let, doma iz Zagorja na Krasu. Pokopan je bil v Eisdenu. Očetu in bratu izrekamo iskreno sožalje. Pokojnega Lojzeta pa se bomo spominjali v molitvi.

Poroke: Gdč. Elči Trkaj je v Eisdenu popeljala pred oltar g. Viktorja Bratuszewskega. V Houthalenu pa sta si obljubila večno zvestobo g. Polde Vidic in gdč. Iv. Pungersič, ki je pred kratkim prišla iz domovine.

Obema paroma iskreno čestitamo in jima želimo mnogo sreče!

Bolniki: Na poti okrevanja je gospa Ivanka Selak iz Jemeppe s/M. G. Line Papež, ki se je poškodoval v rudniku, se zdravi v bolnici v Leutu. Zdravniške nege je potrebovala gospa Ipavic Angela iz Waterscheja. Bolnike obiskovati je Bogu prijetno delo!

CHARLEROI — MONS

Tudi tokrat obžalujemo smrt enega izmed rojakov. Dne 23. julija je previden s sv. zakramenti izdihnil v Chatelineau družinski oče Alojz Lebar, roj. 1897. v Prosenjakovcih v Prekmurju. Tudi njega je spra-

vila k večnemu počitku jamska bolezen. Žalujočim naše sožalje!

Lepa skupina Slovencev okoli Monsa je 21. junija poromala na kraj Marijinih prikazovanj v Beauraing. Bilo jih je 34. Družina Mirka Vičiča je odšla v Kanado. — Več rojakov je odšlo na obisk v domače kraje. Par družin iz Beneške Slovenije se je za vedno vrnilo domov.

Na tehnični visoki šoli v Virton je diplomiral naš rojak g. Ivan Fabčič in postal inženir mehanskih konstrukcij in elektrotehnik. K lepemu uspehu pristrčno čestitamo njemu in njegovim staršem!

Poročili so se: V Hautrage g. Anton Kudrič in gdč. Marija Gnezda, v Tamines g. Aldo Vogrič in gdč. Ida Luščak, v Falisolle gdč. Marija Bukovac z g. Petrom Carsano, v Auvelais pa gdč. Rozi Grobovšek z Leonom Guyaux. — Vsem parom želimo mnogo sreče v življenju!

FRANCIJA

Južna Francija

Aude — V Lastour je 19. maja umrl rojak Pavle Magajne, doma iz Masor pri Cernkem. Delal je v rudniku Salsigne. Užaloščen vdovi naše sožalje!

Pod Luksemburgom

TUCQUEGNIEUX—MARINE

Čas za dopuste je tu. Nekaj naših ljudi preživlja te dni doma v senci, drugi gredo na polje. Nekaj jih je šlo kuhat pod hraste in nabirat gobe nekam v hribe okoli sv. Odilije. Spet drugi delajo zadnje priprave za obisk v domače kraje. Z njimi bo šla za stalno tja žena umrlega Iv. Dobrovoljca. Želimo ji tam boljšega zdravja in še par mirnih let pri sestri, ki jo je velikodušno sprejela k sebi.

V svoji sredi imamo izvrstnega godbenika, ki si je priigral že par odlikovanj, dalje dva vneta nogometaša, ki se ne bojita ne sonca ne dežja ne blata ne snega, kadar gre za žogo. Nazadnje imamo še „fletkano punčko“, ki je izvrstno naredila prvi del

maturo. Klobuk dol pred njo, kdor ga še nosi v tej razoglavi Franciji! Klodini Ciber pa iskreno čestitamo! Le tako naprej, pa nas bodo začeli Francozi drugače gledati! — P. A.

AUMETZ

V nedeljo, dne 5. julija se je med nami oglasil izseljenski duhovnik g. Reven iz Belgije. Imeli smo zjutraj sv. mašo, popoldne pa litanije. Drugi dan je šel v Tucquegnieux, v torek je pa spet spovedoval in maševal pri nas. Prav veseli smo ga bili, ker še vedno upamo, da bo kdo od naših duhovnikov prišel med nas, kot je bilo pred vojno, ko je bil tu g. Švelc Anton.

Slovincem, ki ne poznajo naših razmer, sporočamo, da delamo tukaj v rudnikih za železo. Kraji so še kar čedni. Zasluzek je zelo različen, kjer pač kdo dela. Rudniki niso prav globoki, od 150 do 200 m pod zemljo. Stanovanja ne plačujemo, moramo pa plačevati kurjavo, premog. Tudi tukaj je prinesel povojni čas marsikatero izpremembo.

Okrog Merlebacha

Obisk Izseljenske matice. — 16. junija so se zbrali v dvorani Pignol v Freymingu zastopniki vseh pevskih društev. G. konzul

Slovenski otroci v Franciji, s košarico rož.
(Zadaj stoji g. Ribič)

iz Metza je predstavil navzočim podpredsednika Izs. matice g. Toma Brejca in tajnico go. Vrščaj. Podpredsednik Izs. matice je pozdravil navzoče in rekel, da je po velikih težkočah prišla delegacija IM mednje, da se pouči o položaju in potrebah izseljencev, da vidi njihovo življenje in zve za njihove želje.

Matici so bile predložene tele zahteve: 1. domače oblasti naj priznajo vsa izselj. društva in ne samo nekatera; 2. da gredo vsi rojaki, ki so sprejeli francosko državljanstvo, lahko v Jugoslavijo s francoskim potnim listom, ne da bi morali imeti poleg tega še jugoslovanskega; 3. da oblasti v domovini priznajo in odobrijo delo izseljenških duhovnikov (preskrba uradnih in civilnih listin: s tem se prihrani izseljencem mnogo potov, časa in denarja); 4. da časopisje v domovini konča z gonjo proti izseljenškim duhovnikom; 5. da izda domovina potne liste tistim, ki imajo svoje starše ali može v Franciji; 6. naj si Matica in društva medsebojno pomagajo; 7. naj se vendar enkrat podpiše pogodba med Francijo in Jugoslavijo glede prejemanja pokojnine domov oz. v Francijo (na to sta g. konzul in g. Brejc povedala, da je ta pogodba že podpisana); 8. da bi bil potreben slovenski učitelj, ki bi učil naše otroke.

Popoldne je bila v čast gostov proslava v dvorani Witkovski. Govoril je g. konzul. Dalje g. Brejc, ki je poudarjal slogo med izseljenci in spoštovanje verskega prepričanja (medtem ko je dopoldne udaril po Vatikanu in jugoslov. višji duhovščini!). Župan Freyninga je pohvalil Slovence in izrazil pripravljenost našim rojakom vedno pomagati. Nato so nastopila društva s petjem, tamburaši (Slavček) in otročiča Skrubba in Gričar. Izs. matica in društva so si izmenjali darila.

V Jean d'Arc-u so obnovili Društvo sv. Barbare in dobili dovoljenje od merodajne oblasti za nadaljnji obstoj. Našli so bivšo, med vojno izgubljeno zastavo in jo zopet prenovili. To je zdaj edino društvo s tem imenom in te vrste v Moselle. Želimo jim veliko uspeha in dolgoletnega obstoja. Bratska društva po Franciji, Belgiji in Holandiji bodo te novice gotovo pristrčno vesela.

Druge vesti: — Pevski društvi Triglav in Slavček sta se udeležili 5. julija 25-letnice

obstoja pevskega društva Union Chorale v Freyningu. Oba sta nastopila na odru z lepim uspehom. Pevci Triglava so se udeležili 11. julija sprejema novomašnika č. g. P. Grilla v Freyningu in mu postavili slavlolik.

Dne 15. julija je bil pokopan g. Janez Šinkovec. Ker je bil član društva „Triglav“ in „Slavček“, sta mu obe zapeli ob odprtem grobu in položili venec na grob.

„Slavček“ je organiziral 12. julija lep izlet v Spichenen. Pri spomeniku padlih borcev so zapeli pesem in njihov tamburaški zbor je igral padlim vojakom v spomin. Položili so tudi spominski venec.

Pevsko in podporno rudarsko društvo „Sava“ je 19. 7. odšlo z dvema dobro zasedenima avtobusoma v Niederbronn na povabilo tamkajšnjega društva. Njihove pesmi so doživele velike ovacije in še nagrado. Opolnoči so se veselo vrnili domov.

Triglavovi pevci so bili 2. avgusta povabljeni od novoporočencev Ljubomira Colija in Kosec Ivanke. V veseli družbi pri slovenski pesmi, godbi in dobri kapljici je popoldan le prehitro minil in si želimo več takih ur. Novoporečencema želimo veliko sreče v zakonu.

Dne 23. avgusta je šla večja skupina na obisk v domovino. Naj se počutijo srečni na domačih tleh in v krogu svojih dragih rojakov.

Franc Ribič, rudar

NEMČIJA

Na 6. septembra pripravljajo Slovenci, bivajoči v Holandiji, romanje k Mariji v Kevelaer. Ta priljubljena božja pot vabi Slovence že desetletja in desetletja. Tam smo se zbirali vsako leto. Tam smo doživeli velika skupna romanja naših izseljenških društev. Tja smo hodili s svojimi zastavami in svojimi zbori.

Zato se odpravimo tudi letos na pot! Bomo slišali lepo slovensko petje in se bomo tako še lažje pogovorili z nebeško Materjo v svojih težavah.

Vsi Slovenci po Westfaliji in v Porenju (Rheinland) vabljeni!

— NAŠA LUČ —

bratom in sestram slovenske krvi širom
Zapadne Evrope v razvedrilo, veselje in
podučilo.

V zadevah lista (darovi, oglasi in dopisi)
se obračaj na poverjenika v tvoji deželi.
Lahko pišeš tudi na naslov: NAŠA LUČ,
Viktringer Ring 26, Celovec - Klagenfurt,
Austria.

Če ti list pošiljajo naravnost iz Celovca,
stane letno (6 števk.) 15 šilingov, ozir. 470
lir; 35 bfrs; 350 ffrs; 3 DM; 70 amer. centov.

ŠIRITE VSI — NAŠO LUČ!

Priročna knjižica — poznan molitvenik
se imenuje

„VEČNO ŽIVLJENJE“

Rdeča in zlata obreza! — Naročite ga!

Z A S M E H

Njega dni je Ribničan prišel v neki urad
po opravkih.

„Duober den jem Büg dej!“ pozdravi
uradnike.

„Dober dan, dober dan; no, pa sedite
malo,“ mu odvrne hudomušen uradnik.

! Ribničan, utrujen od dolge poti, se začne
tako ozirati za stolico, čez čas pa pravi:
„Hardüš, tükej je glih tekü kut na mojem
skednü; vse püno cepcu, pa prou nübene
stulice!“

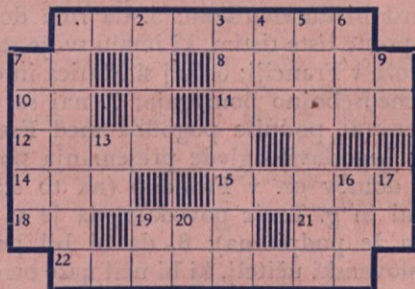
*

Neki govornik proti alkoholu je imel
predavanje. Da natančno pojasni škodljivi-
nost pijače, je postavil na mizo kozarec či-
ste vode in kozarec žganja. Zatem je po-
ložil v vodo glisto, ki je veselo zaplavala.
Ko je pa glisto dejal v žganje, je seveda
tako poginila.

„Gospod,“ se oglasi pijanec v ozadju dvo-
rane, „kakšno pa je tisto žganje? Dajte ga
meni. Jaz imam namreč tudi gliste!“

Neko dekle je čitalo oglas: Krasna knji-
ga! Navodilo, kaj mora dekle vedeti pred
poroko. — Dekle si knjigo naroči, misleč, da
bo v nji našla popisane vse zakonske skriv-
nosti. Veliko pa je bilo njeno začudenje,
ko je po pošti prejela knjigo z naslovom —
Pridna kuharica.

DOMAČA KRIŽANKA

V kvadrate vstavi po eno črko nasled-
njih besed:

Vodoravno: 1 kraj za pranje, 7 oblika
glagola „biti“, 8 tuja beseda za izbrano
četo, 10 predlog, 11 „tehtaj!“ v drugi ob-
liki, 12 jed (množina), 14 oče (po hebrej-
sko), 15 posebni del črevesja, 18 nota, 19 la-
tinski pozdrav, 21 je v telesu, 22 del jajca.

Navpično: 1 dela podobe, 2 žensko ime,
3 kdor se ne vidi, 4 zemlja, 5 ciganova že-
na, 6 član družine, 7 stara prostorninska
mera, 9 vzklik, 13 obrni „la“, 16 otok v
Jadranskem morju, 17 dva samoglasnika,
19 vstavi „am“, 20. oblika glagola „biti“.

Rešitev v prihodnji številki.

Rešitev „Julijske križanke“

Vodoravno: 1 car, 4 som, 7 Iva, 8 Ive,
9 reka, 11 etot, 12 Elija, 13 ki, 14 ar. — Nav-
pično: 1 Ciril, 2 ave, 3 Rakek, 4 sitar, 5
ovo, 6 Metod, 10 ali, 11 eja.

Odgovorni urednik: Dr. Janko Hornböck. - Založba
Družbe sv. Mohorja v Celovcu. - Tiska tiskarna
Družbe sv. Mohorja v Celovcu. - Printed in Austria.